

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

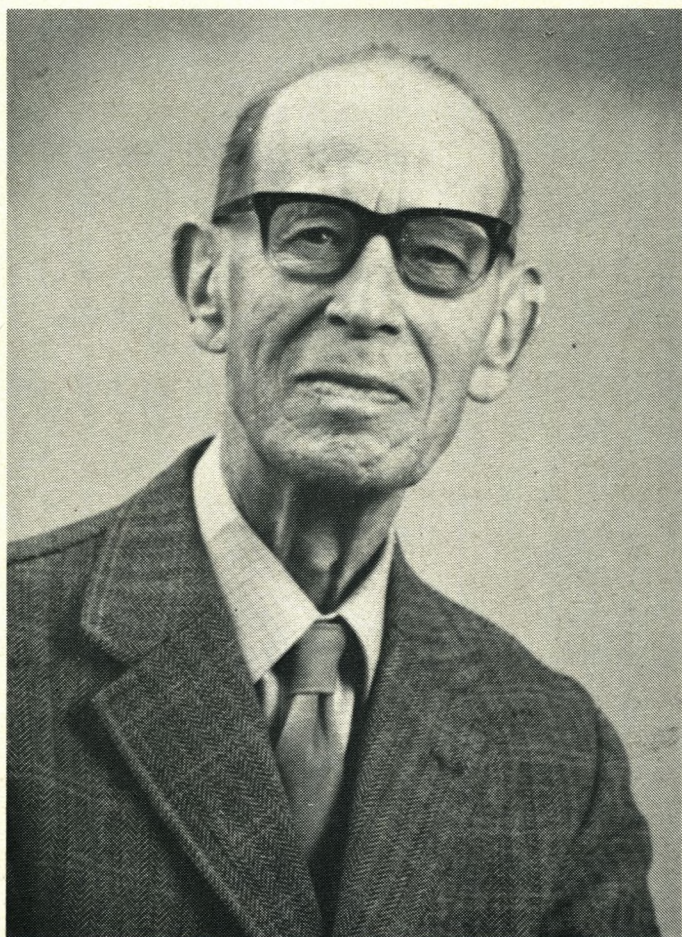
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Argang 66 . Nr. 9

November

1981

Skovrider Fritz Lorenzen (R 07). 28. maj 1891-27. juli 1981. Skovrider for Sorø Akademis 1. skovdistrikt 1927-61. Igennem 30 år dommer i cricketkampene med gamle soranere. (Se side 140).

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

**H. C. Bjødstrup
Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

SAAB

**LANCIA
POLSKI FIAT**

Salg - Service

Aut. SAAB-forhandler
NIELS THIELE

Automobiler

STENLØSE

Tlf. (02) 17 00 72

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 71 63

THOR-VASK - NÆSTVED

TELEFON 72 25 50

Soransk Samfunds årsfest den 17. oktober på Sorø Akademi

Soransk Samfunds årsfest forløb også i år på traditionel vis, og deltagerne er vist enige om, at det blev en succes. Skolens nye rektor *Erling Kristensen* gav straks ved sin tiltrædelse af embedet sin tilladelse til at afholde festen, og tilslutningen var så stor, at man måtte sige nej til de ca. 30 sidst tilmeldte, for der havde tilmeldt sig godt 200, og det er der ikke plads til i spisesalen.

Organist *Ebbe Truelsen* (S 57) spillede smukt i kirken, der var oplyst af levende lys i stolestaderne, og konfirmationskantaten vakte mange minder fra gamle dage.

I festsalen bød rektor *Erling Kristensen* velkommen, idet han takkede for den venlige modtagelse, han havde fået fra alle sider, og overlod lokalerne til Soransk Samfund.

Formanden *Palle Taarnhøj* bød derefter velkommen til årsfesten og introducerede aftenens festtaler, dommer *Carsten Jepsen* (S 30) for Hørsholm, der fra 1969-79 har været formand for Den danske Dommerforening og har interesseret sig meget for ungdomsproblemer.

Vi bringer talen efter manuskript i næste nummer.

Der var indløbet en hilsen fra en 70 års jubilær *Henry Krog-Meyer* (S 11) fra London, ledsaget af en gave til Soranerbladet på 1.000 kr. Personligt fremmøde af 6 60 års jubilærer og 7 50 års jubilærer. De ældste dimittender, der var mødt op, var *Hermud Lannung* og *Edvard Suhr* fra 1914. Yderligere var der 58 dimittender fra i år og 16 fra de to sidste årgange.

Ved souperen i spisesalen fungerede lektor *Stevns Hansen* som toastmaster. Han gav først ordet til *Peter Kruuse* som repræsentant for årets dimittender. Han udtrykte tilfredshed med skolen, traditionerne og de årlige baller, men understregede, at en vis udvikling var nødvendig, og han sluttede med en tak til Soransk Samfund for dette aften-arrangement. Derefter var der madro, til vi nåede til desserten, hvor kommitteret i landbrugsministeriet *Viktor Brorson* (S 21) talte på jubilærernes vegne:

Viktor Brorsons tale

Hil dig, vor gamle skole! I hyldest og taknemmelighed til skolen tager jeg på opfordring af samfundets formand, vor fortrinlige *Palle Taarnhøj*, ordet som 60 års studenterjubilær.

Høje formand, høje rektor og nyligt fra-trådte rektor, høje lærerkollegium, kort sagt: Kære medsoranere af alle kategorier!

Et gammelt italiensk ordsprog siger: »*Man ældes aldrig ved bordet!*«. Måske! Men selv om vi her i aften sidder ved et særdeles godt bord, kan vi gamle jubilærer ikke løbe fra hverken 50 eller 60 år. Gamle *Michael Rosing* fastslog allerede i 1884:

»Her, hvor Danmarks håb får stemme
i de unges glade sang,
har de største minder hjemme« –
fra vor ungdomstid.

Vi gamle jubilærer kommer uden ungdommens håb og sang, men håb og sang har vi stadig på læben, når vi med tak til dem, der arrangerer årsfesten, atter er på vor gamle skole, som i sin tid sendte os afsted med et fundament af kundskaber og kultur til videre uddannelse, udvikling og modning.

I dag kan vi gamle her vist alle synge med *Frank Sinatra* i »*My Way*«: »*I've had my fill, my share of loosing*«, men også: »*Regrets I had a few, but then again too few to mention*«.

Og er det sådan, er det godt!

Fundamentet til at stå godt og ondt igennem påbegyndtes nok mere, end vi i det daglige egentlig tror det, her på vor gamle skole, præget til alle tider af både traditioner og brydninger.

Minderne

Minderne! Ja, dem bærer vi jo alle inde i os selv. Vist kommer vi blandt andet i håb om at genopfriske fælles minder med samtidige kammerater, men efter naturens orden bliver vi stadig færre samtidige kammerater, der kan mødes, og den personlige, indre genoplevelse bliver måske derfor voksende.

Jeg vil – uden diskriminering – i aften derfor kun nævne to kammerater fra min tid – begge afdøde – nemlig discusen *Lulu Ziegler*, som jeg sad på bæk med i fælles timer for gammel- og nysproglige gymnasiaster. Hun var en strålende kammerat, og i hendes hjem var i øvrigt mange af os hyppige gæster. Og endvidere:

Redaktør af »*Heimdal*« og statsministerens konsulent i sønderjyske spørgsmål, cand. polit. *Bjørn Hanssen*, søn af den store sønderjyske fører *Hanssen-Nørremølle*. *Bjørn* kom til os i skoleåret 1919-20, da genforeningens store bølge gik over Danmark – også over vort lille samfund på Akademiet og i Sorø by. *Bjørn* blev meget feteret i skolen, i hjemmene, i Sønderjysk Forening osv., osv. Han var en storartet kammerat, og han lod sig ikke spolere af al den virak, han blev genstand for.

De gamle lærere

Kammerater huskes af deres samtidige i nogle år, men lærerne huskes af mange flere, ja, af en række generationer. Jeg tror, at jeg her blot ved at nævne navne vil fremkalde minde på minde hos dem, der har oplevet disse lærere. Tiden tillader kun enkelte bemærkninger om dem, og jeg nævner dem nogenlunde i den rækkefølge, som jeg mødte dem.

1) rektor *Raaschou-Nielsen* blev efterhånden almindelig afholdt.

2) *Overlærer Zoffmann*, både mild og temperamentsfuld. Ved optagelsesprøven godtog han mine tyske navne på blomster. Jeg er født af danske forældre i Finland og havde lært botanik på tysk!

3) *Gamle overlærer Lauritzen*, vor hyggelige gamle generalissimus i Soldaterkorpset. Vi havde geværløb af træ på 1867 geværmodellerne, mens de flottere herlovianere havde rigtige metalløb. Vandt de derfor for ofte?

4) *Lektor Egebjerg-Jensen* i dansk mild og venlig, blev senere rektor i Sønderjylland.

5) *Lektor Westh* skrap bl. a. som lærer i tysk.

6) *Lektor Frørup* i latin, leder af skolens strengeorkester, en særpræget lærer og et dejligt menneske.

7) *Lektor Simonsen* i fysik og kemi – vistnok meget lærd.

8) *Lektor Juul Mortensen* fortalte os fængende om verdensreligionerne.

9) *Lektor Gorm Hansen* i religion.

10) *Lektor Hubert Rosen* elskelig, men med en hel del temperament.

11) *Lektor Frimodt »Ridderen«* bl. a. i fransk elegant, skarp og ironisk.

12) *Lektor Ussing* i dansk. Rustikal fremtræden, men venlig, dygtig og levende engageret i sprogudvikling og meget mere.

13) *Lektor Holten-Bechtolsheim* i oldtidskundskab, en fin kulturpersonlighed.

14) *Lektor Henrik Gad* i tysk med fremragende indtæring af Kapers lille tyske grammatik.

15) *Lektor Erlandsen* i fint, fint engelsk, som jeg første gang fik afprøvet ved et internationalt studenterseminar, med taknemmelige tanker til ham.

16) *Lektor Alfred Glahn* i latin og fransk. Vel den lærer, der havde mest præg af verdensmand af fransk tilsnit, dirrende lorgnet, hageskæg og hår, der rejste sig i en kam, når han blev ivrig. Han iscenesatte også skolekomedierne. Jeg fik tildelt løjtnant von Buddinge og Jesper Oldfux. Hans ironi frygtede vi, vital, gavnligt provokerende, som han var.

17) *Sanglærer Tscherning* var vidunderlig. Ofte spillede han på flygel for os. »Kan I høre rhinguldet, drenge?«, spurgte han på hyggeligt sjællandsk, når han udlagde Wagner for os.

18) *Lektor Michelsen* (»Stylten«) i matematik. Dygtig og venlig.

19) *Kaptajn O. B. Müller* i gymnastik og sport. Herlig i sin iver efter at gøre et mandfolk ud af alle drengene. Ved ballerne passede han på »anstanden« (Faget »anstand« var, hed det sig, afskaffet et par år før, jeg kom til skolen i 1917).

20) *Gymnastikassistenten Hallager* gav privatundervisning i boksning. Vi kæmpede ofte med byens kommissær, der gav pokker i de fine stød og slag, hvis de blev ramt, så fik vi mange klø til gengæld. Vi lærte at holde til meget, ikke blot fysisk.

Jeg deltog i et kursus i russisk hos *lektor*

Holten. Det var ekstra spændende efter revolutionen i 1917.

Lektorerne Matthiesen og Røde Nielsen kendte jeg kun fra hyggelige samtaler.

Tilgiv mig, hvis listen blev Dem for lang! Selvom den ikke er udtømmende.

Disse gode mænd var personligheder med hver sin egenart, og vi deres elever glemmer dem aldrig.

Jeg tænker på Johannes V. Jensens ord:

»Henfarne slægter i landets marv sig ej fornægter.

Bevar din arv!«.

Til rektor og lærerkollegiet fremfører vi gamle elever alle vore hjerteligste ønsker om held og lykke i Deres store og ansvarsfulde gerning, der skal bringe nye generationer kundskaber og menneskelig udvikling, så også de kan dimiteres med et solidt fundament til videre udvikling og modning i livet til ære for vor gamle skole og til gavn for eleverne og for vort samfund – for Danmark. Vær åbne for den store verden – den hører vi jo til, men vogt vort danske sprog og vor danske kultur – en del af Vestens kultur.

Om denne sagde allerede Goethe, længe før nutidens -ismer eksisterede:

»Wenn dir es bei uns nun nicht gefällt,
So geh' in deine östliche Welt«.

Vort håb og vort ønske er, at vor skole fortsat med dygtighed, menneskelighed og værdighed vil fostre mænd og kvinder, der kan efterleve ordene i Valdemar Rørdams hyldestdigt til Danmark:

»Tag du os – mand for mand.

Brug du os, hvor du kan.

Stå skal vort fædreland
som fri mænds arv!«.

Jeg beder alle med mig udbringe et leve for vor gamle skole.

Rektor Østergaards tale for jubilarene

Rektor *Arne Østergaard* talte for jubilarene og nævnte dem enkeltvis uden titler og dikkedarer:

Viktor Brorson (S 21), *Frederik Aa. Hansen* (R 21), *Arne C. Kjær* (R 21), *Michael Brask Nielsen* (R 21), *Julius Olsen* (R 21), *Ove Hee* (R 21) og *Niels Lyng Madsen* (S 31), *Hans Mortensen* (S 31), *Ebbe Nybroe* (S 31), *Richard Sparre Petersen* (S 31), *Peter Waagstein* (S 31), *Gunnar Holm-Petersen* (R 31) og *A-dame Lawaetz* (R 31).

I min skoletid kaldte vi lærerne for »snydere«. Det må vel forstås sådan, at vi opfattede dem som vor modpart, men ikke desto mindre har jeg hørt en række talere i de forløbne 23 år rose disse »snydere«. De må have været mandfolk, som turde sige eleverne deres mening, og derved har de ydet os elever et kvalificeret modspil. Nu vil jeg spørge de yngre og yngste elever: Har I fået et sådant modspil af jeres lærere? Det håber jeg virkelig! Jeg vil takke jubilarene, fordi de er mødt op og giver årsfesten perspektiv og udbringer et leve for dem. Desuden benyttede rektor Østergaard lejligheden til at takke til

alle sider for den megen ære, der var overgået ham ved hans afgang som rektor.

Lektor *Hemming Andersen* talte for damerne og understregede, at det er langt vanskeligere nu, end da han var ung, at skelne drenge og piger fra hinanden. Vi har ganske vist fået personnumre med lige tal for piger og ulige for drenge, men fornylig havde han talt med en m/k i længere tid, uden dog at blive klar over, om det var en dreng eller en pige. Det hedder formand, men ikke forkvinde, smørrebrødsjomfru, men ikke smørrebrødsungersvend. En fødeklinik er bemanded med jordemødre, hvorfor ikke bekvindet med jordefædre?

Fødselstallet er faldende i disse år. Mon det skyldes vanskeligheder af ovennævnte art?

Kvindeforskning bliver skreget ud som et nyt fag i aviserne. Det kan ikke passe, for det fag har ihvertfald jeg og mine jævnaldrende arbejdet med, siden vi var 15-16 år! Men hvor er det dejligt at komme til en fest som denne, hvor det er så let ved første blik at se forskel på lige og ulige. Tak, fordi damerne ser så forskellige ud! Jeg elsker jer!

Æresmedlem *Ellen Vibeke Jensen* havde fået en fornem placering ved rektor Erling Kristensens venstre side, og hun talte for den nye rektor, som hun indrømmede ikke at kende endnu, hvorfor hun i stedet talte om sine minder om rektor Hoff. Det var 71 år siden, hun blev optaget på skolen, og i 1.g havde de ni timer græsk om ugen med Hoff, så de lærte ham godt at kende, for han snakkede med sine elever om alt mellem himmel og jord og opdrog dem derved. *Ellen Vibeke* sluttede fikst med at udtrykke sit håb om, at en gammel elev ved en fest som denne ville rejse sig om 70 år og tale med samme begejstring og varme om rektor Erling Kristensens indsats, som hun nu havde talt om rektor Hoff.

Skolens kunsthøjsning *Jens Christian Ebbestad*, der for første gang var med til årsfesten, takkede for den fornemme modtagelse i Soransk Samfund. Det er sandelig ikke let at være billedhugger, ej heller at være født i Norge. Jeg har været ven med Knud Raaschou-Nielsen i mange år, og vi har ofte siddet og drøftet minder. Når jeg havde talt i 5 minutter om mine skoleminder, talte han i 4 timer eller mere om Sorø Akademi og Soransk Samfund, som han nærede meget varme følelser overfor, og jeg fik ved sådanne lejligheder det indtryk, at det var noget ganske særligt. Det irriterede mig ærligt talt i begyndelsen, fordi jeg mener, at tradition og historie intet værd har, hvis man ikke anerkender den tid, man lever i.

Jeg ved ikke, om der er sket en udvikling siden 1975, da jeg blev ansat her ved skolen, hvor jeg har haft det dejligt, og jeg er kommet til at holde af stedet. Det er ikke blot et uddannelsessted, men et dannelsessted. Jeg er blevet forelsket i skolen og vil udbringe et leve for den.

Klokken var i mellemtiden blevet 10, og toastmasteren, der havde varetaget sin opgave

på udmærket vis, kunne nedlægge hvervet, efter at 10 elever fra skolen, der tog sig af serveringen, var behørigt takkede. Ovenpå ventede kaffen i kandelabrenes skær og dansen i festsalen. Gud ved, hvor mange gange der blev spillet op til lanciers! Der var vældig god stemning, og mange gamle soranere mødte kammerater, de ikke havde set i mange år.

Red.

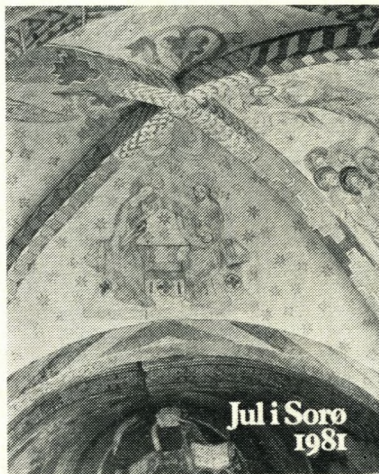
Ragna Gümoes hædret

Blandt de 500 udlandsdanskere, der i juni i år deltog i Dansk Samvirkes sommerstævne, var *Ragna Gümoes*, der var indbudt som æresgæst. Hun har boet i Kenya i over 50 år og sammen med sin mand *Frederik Gümoes* (08) drevet en kaffefarm, som hun siden mandens død i 1953 har drevet videre gennem vanskelige og urolige tider. Hun var medstifter af Den Danske Forening i Østafrika og i adskillige år dens formand.

(*Berlingske Tidende* 26/6).

Sorø avis 20. januar 1866

En artikel om Møllediget, som murermester Jørgensen på eget initiativ har mudret op for at gøde sin mark, Lillemarken dermed. I bunden af grøften fandtes en stensætning.

udkommer fredag den 20. november - 76 sider. - Pris: 36,- kr. incl. moms. Bidrag af bl. a. flg. soranere:

Museumschef *John Erichsen*,
Mag. art. *Niels M. Saxtorph*,
Lektor *S. Stevns Hansen*,
Rektor *Arne Østergaard*,
Tandlæge *Niels Steen Jensen*,
Fru *Karen Raft*.

Heftet kan rekvireres gennem landets boghandlere eller fra forlaget, Lillemarksvej 4, 4180 Sorø.

Holberg ordbogen *Af Tore Guttu, Aftenposten, Oslo.*

Første bind av Det danske Sprog- og Litteraturselskabs store Holberg-ordbok er ferdig – den bredeste anlagte forfatterordbok som er utarbeidet i Norden.

Når man sitter og blar i den, slår det en stadig, at vel er dette en ordbok, men sandelig er det også kulturhistorie. Holberg favnet jo det meste i den europeiske samtid, og en stor ordbok over hans forfatterskap vil gi et rikere bilde av tiden og tidens tanker enn mange nyere fremstillinger. Den bør altså interessere langt flere enn litteratur- og sprogforskere.

Men boken er kulturhistorie også i den forstand, at den er en kulturhistorisk bedrift, et talende bevis på hva den store danske ordbokstradisjon stadig kan frembringe. Dette første bindet følges av fire – ett i året, om tidsskjemaet holder – og verket vil dermed utkomme «omkring» Holbergs 300-åredag i 1984. En verdigere markering kan jubileet ikke få.

Ordbokens historie går tilbake til Fondet for dansk-norsk samarbeid, nærmere bestemt til 1946, da den danske professor Johs. Brøndum-Nielsen og vår Didrik Arup Seip tok initiativet til en vitenskapelig behandling av Holbergs sprog. Men det var professor Aage Hansen, som bragte ordbokstanken på bane, og han ble den som skulle trekke opp de redaksjonelle retningslinjer og lede arbeidet det meste av tiden.

Innsamlingen av materialet tok otte år, og foregikk i Danmark under Aage Hansens ledelse og i Norge under daværende dosent Trygve Knudsens. Redigeringsarbeidet sto på i vel 20 år og var ferdig i 1977, men der har den norske innsatsen vært langt mer beskjeden. Bare én filolog har deltatt, nemlig Brynjulv Bleken, som har redigert det meste av bokstaven D og som altså ser sitt verk på trykk i dette første bindet.

I et større ordboksprosjekts historie pleier jo kampen for tilværelsen å innta en sentral plass. Men den låter å ha vært overkommelig i Holberg-ordbokens innsamlings- og redigeringsperiode, takket være stor velvilje fra danske fond og forskningsråd. Derimot har det knepet med å få boken trykt. Saken ble omsider løst ved at utgiftene deles mellom Danmark og Norge (v. Kirkedepartementet, NAVF og Norsk Kulturfond), og dermed er den norske innsats i sluttfasen kommet opp på et rimelig nivå.

Noen tall kan gi et inntryk av bokens og arbeidets omfang. De fem bindene vil inneholde ca. 3500 tospaltede sider og romme ca. 30.000 oppslagsord. Hovedkilden har vært Carl S. Petersens utgave av Holbergs samlede værker i 17 bind (1913–42) hvorav komedierne fyller vel to. Men da Petersen følger originalutgaverne, har man måttet gjennomgå bl. a. alle nyutgaver som Holberg selv hadde hånd om, hvor han ofte både forandret rettskrivning

og byttet ut ord. Endelig har man hentet stoff fra forskjellige andre trykte og håndskrevne kilder (breve, uttalelser, manuskriptfragmenter o. a.). Alt er grundig ekserpert, og resultatet er en seddelmasse på vel 400.000. Man har altså tilsammen 400.000 eksemplere på bruk av de ca. 30.000 oppslagsordene.

Denne grundigheten har gjort det mulig for det første å angi og tidfeste alle varianter av ordenes skrivemåte og bøyning, til glede for dem som vil studere Holberg-tidens rettskrivning.

For det annet har man kunnet gi rikelig med eksempler på ordenes bruk, ikke bare ut fra deres betydning, men også med bruksmåter og fraseologi (faste uttrykk) for øye. Dette med betydning kontra bruksmåter er ofte et problem for redaktører av større ordbøker, men her er det lykkelig løst – først og fremst naturligvis gjennom redaktørens dyktighet, men også ved den gode typografi og den spalteplass, de har hat til rådighet. Takket være dette og mer som ikke kan nevnes her, blir ordboken en gullgrube for alle, som studerer Holbergs sprog, fra de forskjelligste innfallsvinkler.

Sist, men ikke minst, vil ordboken være til glede for alle som leser Holbergs verker som

En Holberg-ordbok kan vel være godt til mangt – blant annet å bilegge det evindelige strids spørsmål om Fader Ludvigs nasjonalitet! Skrev han egentlig norsk eller dansk? To pekepinner skal her være gitt. Billedhugger Carl E. Paulsen laget i 1924 denne skulptur, hvor det ettertrykkelig slås fast: »Jeg er og blir norsk«. Og den som skulle være så formastelig å slå opp i Aftenpostens Utenriksarkiv under »Holberg«, vil finne en stor, rød henvisning: »Se innenriks personalia!«. Dermed skulle vel saken være avgjort?

litteratur, selv om utgavene de bruker er aldri så godt utstyrt med noter og kommentarer. I ordboken får de nemlig forklaringer, som både er uttømmende og konsentrerte. Dessuten får de se, hvordan Holberg ellers bruker ordet; eksemplene er som sagt mange.

Men eksemplene er også lange – lange nok til at ordboksbrukeren aldri føler seg avspist med en eller annen nødtørftighet. En slik raushet gjør godt i tider, da det «skjæres til beinet» og nedsettes «øksekomitéer» på stadig flere områder. Men viktigst er det jo, at den gjør selve ordboken leseverdig. Har man nemlig sans for Holberg og for oppslagsverker, kan man lese nokså mange sider uten å bli trett, og få nokså jevn mosjon for smilebåndet.

Nordmenn sies å ha sans for oppslagsverker; og er sansen for Holberg mindre utviklet, skulle det være merkelig om den ikke ble skjerpet ved noen oppslag i ordboken. Se f. eks. på artikkelen *Aare*.

HOLBERG-ORDBOG. Ordbog over Ludvig Holbergs sprog. Redigeret af Aage Hansen, fra 1957 sammen med Sv. Eegholm-Pedersen. Under medvirken af Christopher Maaløe. Bind 1: Aa–D. Det danske Sprog- og Litteraturselskab 1981. I kommission hos C. A. Reitzels Boghandel, Kbh. og Universitetsforlaget, Oslo. 1354 spalter. Pris kr. 300,-.

Gave fra Tuborg fonden

Onsdag den 7. oktober overrakte Tuborgfondet ved *kontorchef Thomas Sørensen* (S 52) en stor, flot glasmonter med indirekte belysning til overhofmarskal A. W. Hauchs samling af fysiske instrumenter på »Vænget«.

Denne samling, der i dette århundrede har haft meget trange forhold på museumbygningen, blev som bekendt for tre år siden flyttet til »Vænget« sammen med de naturhistoriske og etnografiske samlinger, hvor de nu præsenterer sig smukt i de lyse og rummelige lokaler.

Lektor Hemming Andersen og *adjunkt Koch* har gjort at meget stort arbejde i deres fritid, og de har nået et smukt resultat, selvom der stadig mangler noget.

Det Lyngbeckske Soranerlegat har ved flere lejligheder ydet økonomisk støtte til konservator- og anden specialbistand og vil også i fremtiden yde assistance i henhold til legatfundatsen. Det er stadig et problem med offentlig adgang til disse samlinger, idet skolen ikke har økonomiske muligheder for at betale en kustode, men *rektor Erling Kristensen* udtalte håbet om, at det måske kunne arrangeres ved et samarbejde mellem Vestsjællands amt, Sorø kommune og Stiftelsen Sorø Akademi.

Hauchs samling er helt enestående og må karakteriseres som en trestjernet seværdighed, og den naturhistoriske samling er omfattende og interessant, ikke mindst på grund af de

mange gaver fra gamle soranere og fra elever og deres forældre. Jorden rundt i løbet af de sidste 150 år. Der er ved nyopstillingen, som for en stor dels vedkommende er sket i de gamle skabe, der i sin tid stod på Røde og Blå Gang og i 1901 blev flyttet over på Museet, lagt vægt på en moderne og professionel overskuelig opstilling, fordelt på forskellige biotoper.

Red.

Idrætsdag på skolen 17. september

Hvert år har der i lange tider været afholdt et atletikstævne på skolen i september måned, hvor de elever, der havde lyst, kappedes i løb, spring og kast, og en skolemester blev kåret. Det fortsætter stadigvæk.

Men i år syntes de yngre gymnastiklærere og en del elever, at man skulle prøve noget nyt, og de opnåede ved rektor Erling Kristensens og lærerrådets velvilje at få en hel skoledag stillet til rådighed til dette formål. Det blev et stort arrangement, hvor der på Akademiets stadion og i Sorøs omegn afvikledes en masse kampe i volleyball, håndbold, fodbold, basketball, cricket og tennis mellem de forskellige klasser, der stillede hold af drenge eller piger eller begge dele, og der var arrangeret 20 km cykelløb, orienteringsløb, stafetløb og løb søen rundt m.m.m.

Alle skolens elever var aktiveret, de, der ikke direkte deltog i kampene, var officials, medhjælpere, tidtagere osv. Der var nok at se til, for dagen skulle slutte med fællesspisning i form af grillristede halve kyllinger med flutes, og hertil var opbygget af mursten og grus et bål, der var ti meter langt, til at riste de 500 halve kyllinger, og på Store Plads rejstes et stort telt på stålbuer til at spise i, og så var der bal bagefter i gymnastiksalen til musik af Noise Refining Co. og ind imellem discotekmusik.

En hel klasse – 1.z. – påtog sig at rejse det store telt, og med lidt famlen og forsigtighed til at begynde med lykkedes det at få det op at stå et stykke hen på torsdag aften, men nedtagningen gik helt professionelt. En stor gruppe alumner ydede meget værdifuld hjælp med oprydningen dagen derpå.

Festen finansieredes ved, at hver deltager betalte 30 kr., og succesen var uomtvistelig. Det bliver næppe sidste gang, at sådant arrangement løber af stabelen.

Rektor var godt tilfreds med dagens forløb, og den viste tillid til arrangører og elever lønnede sig. Alle var i sving, og intet mislykkedes, men vejret viste sig også fra sin bedste side.

Arrangementet skabte sammenhold og kontakt helt på tværs af klasserne og bidrog til, at eleverne – specielt de helt nye – kom med i fællesskabet, hvilket var en meget væsentlig årsag til succesen.

Red.

40 års studenterjubilarene mødtes i Sorø 19. juni

1. række fra venstre: rektor Arne Østergaard, Jørgen Glenthøj, Gunnar Harboe, Chr. Geleff, Oluf Paaske, Werner Schack, H. Rørskou, Arni Olsen, Flemming Nissen.

2. række fra venstre: Lektor J. Molde, fru Thora Østergaard, Robert Riis, Poul Underberg, lektor J. Damgaard Sørensen, Stig Grausen, lektor P. F. Truelsen, Henning Mac, Jørgen Haselbalch.

3. række fra venstre: Sven-Aage Andersen, Jørn Stege Nielsen, Kjeld Thorseth, Theodor Suhr, Inge Lyngmann, Troels Larsen, Ole Iversen, Hans Mitens.

Øverste række fra venstre: Sven Rasmussen, Jens Henning W. Nielsen, Hans Henningsen, Jørgen Heller, rektor Johs. Jørgensen, Arne Wesmann, Jytte (Klynsner) Pedersen, Jens Dahlerup.

Studenteargangen 1941 fejrede sit jubilæum den 19. juni, samme dag som translokationen fandt sted. Vi overværede denne højtidelighed i klosterkirken; der var sikkert almindelig glæde over rektors faste, ligefremme ord til dimittenderne, medens der var blandede fornemmelser med hensyn til kirkens anvendelse til det verdslige formål; men helt ublandet var glæden over genhøret med de gammelkendte sange fra vor skolesangborg.

Der blev nedlagt en krans på rektor Raaschou-Nielsens grav, og vi mindedes denne kloge og stærke person.

Så gik vi over på Vænget, som – viste det sig – mange af os aldrig før havde set indvendigt. Lektor Hemming Andersen foreviste fysiksamlingen, som den nu er opstillet i nyindrettede lokaler i den tidligere amtmandsbolig, der ellers var blevet dømt til nedrivning. Lektor Andersen fortalte om enkelte, særlig bemærkelsesværdige klenodier blandt udstillingsgenstandene og underholdt os fornøjeligt om samlingens historie. Vi fik også lov til at se dele af den ikke færdigindrette-

de zoologisamling. Under denne sidste del af besøget samlede skyerne sig, og vi fik oplevelsen af en meget kraftig tordenbyge.

Det dryppede endnu, da vi gik over til frokosten på Kong Frederik (rejer, kalveme-daillon og ost med vin og kaffe).

Robert Riis, som ikke nu længere lever op til tilnavnet »Røde«, bød velkommen på den selvbestaltede festkomité's vegne. Der blev straks enstemmigt rådet bod på selvbestaltningen, bekræftet i sin stilling, fortsatte Robert (hvem, som også komiteens andre medlemmer, vi alle er megen tak skyldige) med at hilse fra dem, der var forhindrede; vi sendte dem en tanke og mindedes dem blandt kammeraterne, vi aldrig får at se igen.

Da den værste sult var stillet, gav Robert ordet til den første »officielle« taler, Oluf Paaske; i sin tale lagde P. vægt på de personlige oplevelser, skolen havde givet ham. Allerede selve optagelsesprøven: efter prøven havde rektor oplæst navnene på dem, der var optaget, holdt en pause og derefter sagt: »Ikke optaget er:« med angivelse af den ulykke-

liges navn; ny pause efterfulgt af: »Endvidere optages: Oluf Paaske«.

Der skal et stærkt bryst til, når man går ind til soranertilværelsen.

Kammeratskabets betydning blev understreget med et eksempel: det var en klassekammerat – ikke lægen – der stillede diagnosen om P.'s akutte blindtarmsbetændelse og fik ham indlagt på sygehuset i tide. På baggrund af andre enkeltoplevelser fremhævede P. sin glæde over omgivelserne, specielt i forårstiden, og sin taknemmelighed mod en række af lærerne, der hjalp os ud over det blotte kundskabsterperi.

Næste officielle taler var Troels Larsen, som, hvis jeg forstod ham ret, særlig lagde vægt på skolens betydning for karakterdannelsen, takket være ikke mindst fællesskabet; Troels kaldte det »miljøet« med en åbenbar forkærlighed for dette ords tidligere betydning fremfor den, ordet (næsten udelukkende) har i dag. Der blev dengang endnu lagt vægt på en »énshed« i behandlingen af os; vi var ikke blot uniformerede, men »uniforme« og optrådte »uniformt« i kraft af »korpssånden« – dette i modsætning til dem, der i dag, for at gøre sig bemærkede, føler sig forpligtet til bestandigt at fremkomme med »noget nyt«, noget anderledes. Lidt vel pessimistisk, synes jeg (men jeg har nok igen misforstået noget), sagde Troels, at det var lettere dengang, med den ballast, vi (og vor generation) fik med på vejen, at fremelske mennesker, der er til at stole på. Jeg kan helt tilslutte mig Troels' ekstrapolering til et eksempel fra TV: en befalingsmand, der fra et skrappt træningskursus i USA fortalte om sine møder med alligatorer og søslanger, svarede på spørgsmålet: »Kunne De lide det?«. »Nej, men jeg skal kunne tåle det«. Det er givet, at vi havde godt af at lære at tåle noget.

Mere optimistisk med hensyn til nutiden var lektor/rektor Jørgensen, som summerede sin erfaring fra halvtreds års undervisning op med følgende betragtninger: det var nok sværere at dumpe dengang; det er sikkert ikke lettere at få en fin eksamen i dag; der kræves nok større selvstændighed og modenhed i vore dages skole.

Smukt takkede lektor Jørgensen sine elever gennem tiderne for alle de glæder, de havde beredt ham; størst betydning i hans tilværelse har samværet med eleverne haft (sic); og det er væsentligst opmuntring, han har fået.

Hans taknemmelighed herover gennemstrålede hans ord. Han sluttede med, med Henrik Pontoppidan at spørge: »Ak, er det nu fortjent eller ufortjent?« (mit citat er nok galt, ikke lektor Jørgensens).

Vor Mitens talte om vens færøske kammerater og deres særlige problemer og glæder. I min alt for korte tid på Grønland har jeg lært, at vi såmænd ikke er mindre »kolonialistiske« end andre; men vi er færre og mindre stærke.

Jørgen Glenthøj takkede dem, der ofrede sig for at skaffe os »fritidsmuligheder« og nævnte specielt »Fatter«, Molde, Gnutzmann

og Jørgensen. Glenthøj havde ikke lidt under den konkurrencementalitet, der ofte tillægges skolen, og han glædede sig over, at »når man kommer tilbage, så dukker alt det op, der ligger gemt«.

Ind imellem kunne vi glæde os over Inges klaverspil (tænk, at vi engang i klassen også forsøgte os med vor egen »jazzgruppe«), og på almindelig opfordring læste Paaske Glahns oversættelse af »Concinamus« op.

Wessman talte om skolens betydning som kostskole, specielt for skilsmissebørn og udenlandske børn. Ikke mindst for sådanne elever havde lærerne vist sig i stand til at »erstatte« manglende forældre og påtage sig et faderansvar.

Som Troels tror jeg, at vor skole for os var et særlig værdifuldt led i tilblivelsen af vore personligheder. Jeg har det held at have meget med unge at gøre i mit arbejde. Jeg føler mig overbevist om, at resultatet (det færdige menneske) ikke er ringere i dag generelt, end det var for fyrrer år siden; jeg ser dem i det daglige. Men – lykkelig er den, der, som rektor Jørgensen, i kraft af indre forudsætninger og ydre påvirkninger, når frem til at kunne sige tak.

C. Geleff.

Soransk Samfunds jyske afdeling indbyder til Holberg fest

lørdag den 28. november 1981 med middag kl. 18,30.

Vi mødes i de skønne omgivelser hos Karen og Mogens Wittusen, Hjerl Hede. De har igen i år med enestående gæstfrihed stillet deres charmerende fest-faciliteter til rådighed og inviterer til en drink i inspektørboligen kl. 17. Siden kan man klæde om til smoking eller mørkt tøj.

Der er indkvarteringsmuligheder for ca. 25, idet man dog bedes medbringe lagentøj og håndklæde. I øvrigt er der mindre end 5 km til de nærmeste hoteller.

Middagen med fire retter og vin samt kaffe koster 140 kr. Endvidere bydes der på festtale for Holberg af lektor Svend Ranvig, dans og bar til købmanspriser. Morgenfrokosten om søndagen for overnattende deltagere koster 20 kr.

Tilmeldelse snarest muligt til en af følgende:

Mogens Wittusen, 07 - 44 80 60.

Merete Høgsbro, 08 - 38 42 48.

Niels Roug, 06 - 59 18 59.

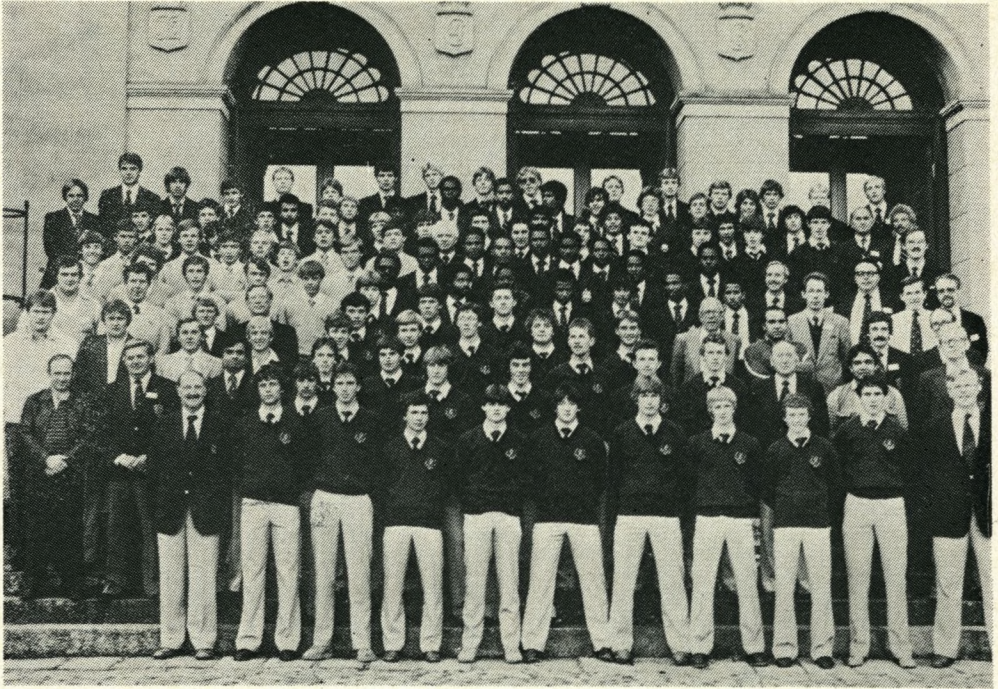
Hans Andersen, 06 - 25 62 90.

Rettelse til oktober-nr.

På forsiden af Soranerbladet nr. 8 er der et nydeligt billede af et jubilarhold, og jeg kan godt forstå, at der under billedet står »40 års jubilarene«, for ældre ser vi jo ikke ud, men faktisk var vi 50 års jubilarer ved den pgl. lejlighed. Måske har andre gjort opmærksom på det, og når du så har taget en venlig hilsen fra mig, kan du smide denne lille næsvished i papirkurven.

E. Lind (S 31).

EM cricketmesterskabsturneringen 1981

U-81-turneringen i Sorø, Ringsted og Slagelse var Dansk Cricket Forbunds hidtil største arrangement på dansk grund. I selve turneringsperioden på ni dage underholdt forbundet ca. 130 spillere, ledere og dommere, indkvarteret dels på Sorø Akademi, dels på hotel Kong Frederik i Sorø.

Derudover var en lang række frivillige hjælpere indblandet. Ringsted havde ca. 30 mennesker i gang, fordi klubben havde påtaget sig at være hovedkontor for kommunikation og statistik, altså hele den resultatmæssige side af sagen. Sorø og Slagelse havde hver ca. 20 mennesker i sving.

Turneringen, der havde betegnelsen åbne EM-mesterskaber for ungdomslandshold (alle de europæiske ungdomslandshold var med), nød stor bevågenhed fra mange sider. Dansk Idræts Forbunds formand, Svend O. Hansen, overværede tre af kampene, den lokale presse Sjællands Tidende (Dagbladet, Ringsted, var desværre ude af billedet p.g.r.a. strejke), gav turneringen en meget fin dækning. Opsætningsmæssigt kræsedede avisen for turneringen, og artiklerne var af en kvalitet – såvel sagligt som underholdningsmæssigt – som vi sjældent ser herhjemme, når det gælder cricket. Stor ros til Tidendes sportsmedarbejder, Ove Hougaard.

Fra de lokale byer og kommuners side gjordes meget. Alle tre steder sørgede de kommunale myndigheder for baner, der var tip-top. Græsset blev slået dagligt under turne-

ringen og var overalt i fin form. At det lykkedes at få Slagelses bane i så strålende orden, som tilfældet blev, var ufatteligt. En lille måned før var banen een stor jordpøl, fordi man under det store landsstævne i gymnastik – på trods af givne løfter – havde ladet tusinder af gymnaster varme op på banen i øsende regn.

Hvad kommunerne ikke gjorde, sørgede de lokale klubbers folk for. Turneringens første dage var generet af mange regnbyger, men utrætteligt sørgede klubbernes medarbejdere for, at pitchene blev dækket til og bragt i orden, uanset hvor mange afbrydelser, der var. – De gør mere ud af det, end under vore hjemlige countrykampe for professionals, sagde de engelske ledere, der var dybt imponeret over den ildhu, hvormed servicen blev ydet. Det havde de sådan set også grund til. Tavleføring, kommunikation og service af forskellig art var på et niveau, der havde været totalt ukendt under englændernes arrangement af turneringen på Charterhouse i 1977.

Ros til dommerne

Også de danske dommere fik uforbeholden ros. Man mindes ikke en turnering, hvor dommerne kun omtales for det gode. Men sådan var det her. De danske dommers forarbejde med et weekendseminar og omfattende indlæg fra Peter Carroll med bistand af Lars Henriksen, bar frugt. Afgørende for, om spillerne nærer tillid til en dommer, er, at han i et og

alt følger med og lever med. Her svigtede dommerne aldrig. De bevægede sig konstant, sørgede for at komme i de rigtige positioner hele tiden. Det ville være overmenneskeligt, hvis der ikke havde været en fejlkendelse eller to. Men en fejlkendelse afsagt af en dommer, der bærer præg af at være 100 procent koncentreret om sit job, tilgives nemmere.

Det engelske forbunds sekretær betegnede dommerne som værende af minor county-klasse. Og i betragtning af, at sådanne er halvprofessionelle dommere, beskæftiget med tredages-kampe på professionelt plan i England, er det en sjælden ros.

Alle samles

Mens hollænderne havde trænet de foregående dage på Slagelses bane, når regnen da ellers tillod det, og havde spillet en enkelt opvarmingskamp, kom englænderne mandag den 27. juli til Kastrup og blev kørt direkte til Sorø, Irland, Canada og Bermuda trænede mandag formiddag på Brøndby stadion, men om eftermiddagen var alle de deltagende hold samlet på Akademiet, hvor turneringsreglement og andre forskrifter blev gennemdiskuteret på et leder- og dommermøde. Forinden havde dommerne fået den sidste »indsprøjtning« af Peter Carroll.

I mellemtiden viste det sig, at Akademiets bane, der skulle anvendes til den ene af de tre åbningskampe, nemlig Danmark-Irland, havde fået så megen regn i weekenden, at der stod klart vand mange steder.

Med en halv dags varsel blev matchen flyttet til Brøndby stadion, hvor gartnere og folk fra Svanholm fra årle morgen tirsdag gik i gang med at skabe perfekte forhold.

Tilbage til mandag aften, hvor alle blev fotograferet på Akademiets trappe – et sted, der ellers kun benyttes til fotografering, når man har opnået en afgangseksamen fra Akademiet. Så kørte alle til Ringsted, hvor 160 var til banket i hallen. Ringsteds borgmester og mange andre fra byen bød velkommen. Der var en kylling, is og hvidvin (eller sodavand) til deltagerne. Ringsted kommune havde givet et pænt tilskud til arrangementet, hvor Peter Hargreaves på strålende vis varetog sine toastmaster-forpligtelser. Busserne bragte selskabet tilbage til Akademiet, hvor der snart var ro, for dagen efter skulle stævnet i gang.

Vi henviser til skildringen af de sportslige tildragelser andet steds i bladet og springer frem til torsdag den 30. juli, hvor alle deltagere efter dagens kampe samledes i Slagelses stadion-restaurant til Slagelses banket under forsæde af byens idrætsudvalgsformand. Ligesom i Ringsted en hyggelig aften med økonomisk tilskud fra kommunen, med taler af mange og med hyldest fra byens folk.

Grundtvig med Tuborg

Som tilfældet var ved alle aftensmåltider, blev stillingen i turneringen læst op, og de førende i kampen om diverse pokaler blev nævnt. Disse tal, der skyldtes staben i Ringsted under ledelse af Max Nielsen, gav turne-

ringen en masse ekstra interessepunkter for deltagerne.

Alle morgenmåltider, og – når der ikke var banketter – alle aftensmåltider, foregik på hotel Kong Frederik i Sorø, der betjente alle til alles store tilfredshed. Her sørgedes også for frokoster til kampene i Sorø, mens stadion-restauranten i Slagelse sørgede for de kulinariske ydelser der, og Ringsted selv for sagerne i Ringsted. Maden var overalt af en standard, som ikke er overgået tidligere ved disse stævner.

Fredag 31. juli var fredag, alle tog til København, hvor Peter Hargreaves først viste rundt på Tuborg. Bagefter var han, sammen med Lars Henriksen og Sorøs Lars Kruse, der iøvrigt løste en ufatelig masse praktiske problemer i forbindelse med stævnet, rundturs-guides. Efter Tuborg-besøget havde visse af deltagerne dog vanskeligheder med et alt for langt ophold i busserne. Og hvor mange, der kan huske foredraget om Grundtvigskirken, får stå hen.

Det hjælp på vejret

Mens vejret i begyndelsen af turneringen havde været regnfuldt, klarede det op efterhånden, så det specielle regnvejrreglement, der havde voldt visse problemer, kunne lægges i skuffen.

Lørdag var fortsat trist, men fra søndag den 2. august strålede solen fra en skyfri himmel, og der var – efter danske forhold – virkelig mange tilskuere til den, set med danske øjne, mest spændende kamp mod Bermuda i Ringsted. Men overalt havde turneringen fået gamle cricketers ud af busken.

Turneringens udenomsaktiviteter sluttede tirsdag aften den 4. august med den store afslutningsbanket på hotel Postgården i Sorø. Der var gaver fra alle de deltagende nationer til DCF m. fl. Fra DCF var der diplomer til alle deltagere og Henry Buhl, Husum, der stillede sin arbejdskraft til rådighed under turneringen, havde sørget for et originalt litografi til hver eneste deltager. Han havde også sørget for udstillingen med original cricketkunst i to banker i Slagelse og i Sorø. Udstillingen står nu på DCFs kontor i Idrættens Hus og vil kunne lånes ud til interesserede klubber. Den agtes gentaget forud for repræsentantskabsmødet.

Afslutningsbanketten i Sorø

Afslutningsbankettens honoratiores var talrige. Vi nævner nogle af dem: Sorøs borgmester Ib Trojaborg og hustru, Sorø Akademis rektor Erling Kristensen, økonomiinspektør Kaad og adjunkt Thomas Petersson, Dansk Idræts Forbunds formand Svend O. Hansen og Birgitte Wilbech fra DIF og Team Danmark, formanden for det nationale engelske forbund, Don Robson og hustru, formanden for det australske ungdoms cricketudvalg, og direktør i Kookaburra, I. Thompson, managers fra de deltagende lande, formænd fra de deltagende klubber med alle de folk, der hav-

de ydet en så stor indsats i forbindelse med turneringens afvikling, dansk crickets gode ven i England, Colin Madsen og hustru, redaktøren af Soranerbladet, Henry Buhl og hustru samt folk fra DCFs ledelse med formand Erling Froulund i spidsen.

Der var taler fra alle de deltagende nationer, og de gav uden undtagelse udtryk for meget stor taknemmelighed. Man troede faktisk på dem, og særligt varmede det, at vore dommere blev rost, som de blev. Hvis der ikke virkelig er grund til ros, plejer dommerpræstationer at blive forbigået i tavshed.

Midt under første ret gik lyset ud. Det store strømsvigt på Sjælland satte ind. Men nødbelysningen blev tændt og mange levende lys båret ind, så der blev ingen skår i stemningen.

Fem minutter før strømmen forsvandt, havde man i Ringsted sluttet fotokopieringen af det fantastiske statistikværk, der var udarbejdet for turneringen. Ringsted havde fået samtlige »scoreboards«, samtlige tal, samtlige statistikker med og det såvel for hver enkelt nation som for hele turneringen – og det endda til trods for, at sidste kamp sluttede så sent som fire timer, før værket blev omdelt til de 160 ved banketten. En fantastisk præstation, der krævede en enorm disciplin og interesse, såvel i tiden, hvor det store slag skulle slås, som i hele indsamlingsfasen. Men var strømsvigtet blot indtruffet nogle minutter tidligere, havde Ringsteds fantastiske arbejde ikke kunnet fuldføres.

Søren Nissen.

Forkortet efter Cricketbladet, 52. årgang nr. 5, hvortil henvises med hensyn til resultaterne.

Cricketkampen med gamle Soranere

Den årlige dyst mellem skolens hold og de gamle drenge endte også i år med det sædvanlige resultat. De gode gamle vandt, og alle havde en rar dag. Rektor Erling Kristensen fik set en af sine første cricketkampe, og de gamle elever fik vist ham, hvordan man spillede det lille spil dengang. Anfører Niels Cederfelds tropper fik ørerne i maskinen ved gærdet, men gjorde det til gengæld godt i marken.

Henrik Hjort Friedrichsen og Peter Ulrich fik de dejlige bats fra Soransk Samfund og gammelsoranerne, og skolens pokal gik til Jan Puibaraud.

Thomas Petersson.

G C Soranerne

blev ved turneringens afslutning nr. 2 i 3. division øst og rykkede op i 2. division sammen med Svanholm, der blev nr. 1. Til lykke!

Skovrider Fritz Lorenzen og vicepræsident Frank Damkier

Det kan ikke være meningen, at enhver cricketter af soransk æt skal have sin minderune ristet i Soranerbladet, når hans tid er udløbet her på jorden.

Denne forunderlige way of life, som hedder cricket, og som nu og da ytrer sig i kampe, binder imidlertid aktørerne sammen i et broderskab af »sjælden karat i soranerverdenen – så tilgiv, at der i dette nummer af bladet nævnes to vidt forskellige, men lige påskønnede navne, som vi aldrig mere skal glæde os sammen med i cricketmyten.

Først vor gamle ven *skovrider Fritz Lorenzen* (R 07), som fra arilds tid altid har været den ene af dommerne, når skoleholdet dystede med de gamle soranere eller i sin tid »Old Boys« med »Guldharald« som grand old man.

I al slags vejr mødte Fritz Lorenzen gennem 30 år trofast og travede dagen igennem med jagtstok i hånd fra gærdet ud til legsiden ved hvert overskift.

Hans kærlighed til spillet og traditionerne og de årlige kampe var lige så stor som hos enhver af de aktive deltagere.

Ved hans bortgang er disse traditioner blevet et markant islet fattigere.

Blandt de aktive, der enten som kaster eller gærdespiller gang på gang har afventet dommer Lorenzens inappellable dom med angst og bæven, var *vicepræsident cand. jur. Frank Helms Damkier* (S 43) – bedre kendt som »Dams« – der fornylig i en alder af kun 56 år døde af et hjerteslag i sit hjem. Ord kan ikke beskrive den sorg, der greb alle os »samtidige« ved budskabet om, at denne lysende intelligens og gode kammerat for sidste gang har hudflettet os med sit skarpe vid og sin hvasse tunge.

Hverken den gamle eg Fritz Lorenzen eller »Dams« fra ungskoven lader sig erstatte i soranernes cricketskov!

Helge Hørby (S 38).

Ludvig Holbergs 297. fødselsdag i Det Kongelige Teater d. 3. dec. 1981

Det Kongelige Teater opfører Holbergs *Don Ranudo*.

Gamle soranere kan reservere billetter til denne aften ved henvendelse til formandens sekretær fru Lis Larsen på telefon (02) 96 43 33, lokal 476 *senest den 17. november kl. 14,00*.

Billetterne vil blive forsøgt fremsendt pr. post.

Efter forestillingen er der mulighed for at samles på Brønnum til natmad – 3 snitter til kr. 42,- – som sammen med billetterne bedes betalt *forud* til Soransk Samfunds kasserer, civilingeniør S. Kamman, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg, giro 4 00 17 10.

Tilmelding samtidig med billetbestilling er bindende.

Gustav Henningsen (S53) Doctor phil)

Torsdag den 17. september forsvarede arkivar, mag. art. *Gustav Henningsen* (S 53) sin bog »The Witches' Advocate, Basque Witchcraft and the Spanish Inquisition (1609-1614)« for den filosofiske doktorgrad. Det blev noget af et tilløbsstykke med ikke så få soranere blandt tilhørerne, da første opponent, professor, dr. phil. *Niels Skyum-Nielsen* også er soraner (S 40). Han kritiserede stærkt præses' valg af billeder. De havde ikke været godkendt af bedømmelsesudvalget, men var kommet til senere. De havde ikke fået de nødvendige prøvende og kritiske billedtekster med på vejen af præses. Også i præsentationen af inkvisitionen og dens truende og afskrækkende arsenal af straffe var der flere fejl af betydning. De faldt inden for retshistoriens område. De kunne dog ikke kaste mere end anelser af skygger over det glansfulde arbejde. Det var resultatet af mange års slid i inkvisitionens kildemateriale om »heksenes forsvarer« – en modig inkvisitor ved navn Salazar. Han og den øverste ledelse i inkvisitionen bragte heksegalskaben i baskerlandet (og i det spanske imperium) til ophør. Det var 100 år, før noget lignende skete i det øvrige Europa. – Anden opponent var *professor, dr. phil. Arild Huitfeldt*. Han kom med indvendinger af religionshistorisk og begrebsbestemende karakter. Herunder hævdede han med støtte i Den store danske ordbog, at en »heks« på dansk kun kunne være af kvindeligt køn. Det vakte smil og uro på tilhørerspladserne. Han understregede, at Gustav Henningsens bog uden ringeste tvivl var værdig til det, den var indstillet til, universitetets fornemste udmærkelse, doktorgraden.

Fra vor korrespondent.

Dansk udgave af disputatsen:

Delta Forlag A/S 1981.

Gustav Henningsen. Født 1934, student fra Sorø 1953. Magisterkonferens i nordisk folke-mindevidenskab 62. Folkloristiske undersøgelser i Danmark 1961-64. Feltarbejde i Galicia i Spanien 1965-68. Studieophold ved Archivo Histórico Nacional i Madrid 1969-72. Arrangør af internationalt symposium om inkvisitionen 1978 og medarrangør af forskerkursus om historisk antropologi 1980. Han er formand for den internationale kommission for inkvisitionsstudier og anses for at være den bedste nulevende kender af den spanske inkvisition.

Soranske dødsfald

PALLE LEON CHRISTENSEN (39)

15. august 1924- september 1981

ROBERT VILLIAM NØRGAARD (R 33)

20. juli 1915- september 1981

Runde fødselsdage i november

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i november -81.

1. Bogholder Hans J. Dahl (f. 1911), Amager Boulevard 127, 2300 København S.
5. Cand-pharm. Carl Ulrik Morgills (f. 1921), Riisbyholmvej 23, 2700 Brønshøj.
10. Direktør Aage Moth (f. 1921), Sejer-skovvej 1, 5260 Odense S.
12. Tandlæge Vitus Ingerslev (f. 1931), Brandsbjerg 6, 4400 Kalundborg.
14. Poul Chr. Mess (f. 1906), Godthåbsvej 39, 2000 København F.
15. Indendørsarkitekt Mogens Harder (f. 1921), Furesøbakken 5, Bistrup, 3460 Birkerød.
17. Major Erik Hoppe (f. 1931), Hokkerup Hede, 6382 Tørsbøl.
17. Direktør Erik Trautmann (f. 1931), »Birchwood House«, Icklingham Road, Cobham, Surrey KT 11 2 NG, England.
19. Fuldmægtig Klaus Kapel (f. 1931), Ndr. Strandvej 34, 3000 Hilsingør.
20. Administrationschef Alf Brandt (f. 1911), Algade 18, 2. th., 4300 Holbæk.
20. Kontorchef, cand. jur. Einar Irgens-Hansen (f. 1891), Klaregade 23, 5000 Odense C.
20. Ingeniør Tage Schrader (f. 1911), Indalecia Gomez 278, 4400 Salta, Argentina.
22. Overpolitibetjent Erling Müller (f. 1911), Saltværksvej 85, 2770 Kastrup.
27. Politiasistent Jens Carl Christensen (f. 1921), Carl Bernhardsvej 13 B, 1817 København V.
29. Oberstløjtnant Poul Kisbye (f. 1896), Olufsbakken 10, 8800 Viborg.

Soranerfrokosten den 1. okt.

Det var den næstsidste frokost i Frederiksberg Raadhuskælder, der har betjent os på udmærket vis i en årrække. Formanden takkede restauratøren for tiden, der gik, og meddelte, at vort fremtidige tilholdssted vil blive »Allégade 10«, vort tidligere så afholdte frederiksborgske domicil, hvor vi kan få vort eget lokale. Julefrokosten, torsdagen den 3. december, indleder den nye æra. *Tilmelding i forvejen* er, ligesom førhen, nødvendig: grib telefonen og drej 01 - 21 14 92, *helst* dagen i forvejen, men allersnest samme dag, den første torsdag i måneden i samtlige årets måneder, *inden* klokken 11 slæt, og meddel med høj og klangfuld røst *deltagerantal* i soranerfrokosten, der som tilforn tager sin begyndelse klokken 12. Fulde fødenavn, afgangsåret fra Akademiet, stillingsbetegnelse med mere (m/k) er unødvendige detaljer, der sinker proceduren. Besked til køkkenet om det præcise antal kuverter. Selvfølgelig er døren ikke lukket for eventuelt fastende soranere eller slige, for hvilke en enkelt fadøl eller to måtte være et tilstrækkeligt traktement, de bør kun

forstå, at de ikke kan være sikre på et få andel i selve bespisningen – om hvis karakter der i øvrigt, i skrivende stund, hersker mangel på eksakt viden bortset fra at prisen skulle være overordentlig raisonabel. Frokostgæster i egen befordring – hvad enten denne måtte være motor-vehikel, hesteforspændt køretøj, velocipede eller bicycle – henvises til tilgrænsende velegnede parkeringsarealer i kort spadsereafstand fra adressen, hvor ryttere dog næppe kan forvente, at dyrene kan blive opstaldede selv for et kortere tidsrum.

Vel mødt i de traditionsrige og velkendte omgivelser til julefrokost, torsdag den 3. december 1981, hvor rektor med frue har tilsagt deres tilstedeværelse.

Formanden bød et hjerteligt velkommen til de 17 fremmødte, der var hidkaldte af udsigten til et spændende* foredrag af borgmester udil Herlev, *Ib Juul* (S 47), der i sin egenskab af formand for H(ovedstadens) Trafik(selskab) ville tale om fremtiden for den kollektive trafik.

Efter den traditionelle hyldningsakt – trenede korte leve for Sorø Akademi samt et vers af kvadet »Jeg veed et Sted ...« (denne gang med æresmedlemmet Herluf Krog-Meyer som myndig forsanger: hans prægtige røst gjaldede under hvælvingerne, og ikke ét ord gik tabt! Selv sådanne der midlertidigt (!) måtte have glemt teksten kunne ubesværede følge med uden at dølgte åsyn!) – fulgte præsentationsrunden: Lars Dalgaard '78, P. H. Jølver '78, Per Just Florman '64, Niels Estrup '47, Ib Juul '47, Paul Rantzau '37, Palle Taarnhøj '37, Niels Tholl '33, Otto Schousboe '28, Svend Clausen '25, Ragnhild Hoffmeyer '25, Laurids Schrøder '25, Børge Baggesen '24, Ellen Boserup '22, Viktor Brorson '21, Edward Suhr '14, Ellen Vibeke Jensen '13 oø Herluf Krog-Meyer '09. Vor kære og afholdte referent Niels Saxtroph gjorde sig atter bemærket ved at udeblive, han er til uopsættelige videnskabelige møder, siger han. Dette bør ej fortsætte! Vi vil have ham blandt os!

Med bevingede ord introducerede formanden dagens taler, der takkede for invitationen og påpegede det hyggelige ved soranerfrokosterne, her traf man gamle kammerater og fandt nye.

Ib Juul begyndte med et historisk tilbageblik: Det lokale udgangspunkt for den kollektive trafik var *jernbanen*, der kom til Sorø i 1854; dette gav anledning til anlæggelse af banevejs-dæmningen, der med ét slag totalt forandrede de særprægede topografiske forhold: Sor-øen blev med Flommens inddæmning »landfast« med omverdenen, og Sorø fik direkte adgang til landevejene videre mod syd. Næste bane, Sorø-Vedde, kom i 1902, Flommen blev nu skåret over af en bane-dæmning, der atter forandrede landskabet! Man hvad skulle denne bane nu til? Den var en tværforbinding til Høng-Tølløse-banen, der atter var et led i det sjællandske banenet, der ikke blev den succes, man havde håbet på: Den Midtsjællandske Jernbane blev nedlagt i 1933,

havde man bevaret den, havde den tjent sit formål i dag! Sorø-Vedde-banen ophørte (som godsbane!) i 1953, nu er banedæmningen over Flommen forvandlet til en smuk spadsere- og cykelsti, og en lille del af midtsjællandsbanens gametracé på Skjoldenæsholms jorder bruges af Sporvejshistorisk Selskab.

Den kollektive trafiks andet aspekt er *bus-trafikken*. Den første »rutebil« i Sorø kørte fra hotel Postgaarden til »landstationen« (sådan kaldt for at undgå forveksling med Vedde-banens »bystation«) den 20. marts 1920, man kørte 3 gange om dagen, og ruten blev snart forlænget til Alberti-støtten. I dag har Vestsjællands Trafikselskab et vidt forgrenet rutenet med en masse busforbindelser til vidt forskellige steder.

Ib Juu påpegede et problem: Skal man have offentlig støtte til den kollektive trafik? Efter hans mening absolut ja! En masse mennesker har ikke bil eller kan ikke i et givet øjeblik bruge bil. I vor tid med mangel på ressourcer og energi må man også holde sig for øje, at det pr. passager koster 2½ gang mere at køre i privatbil fremfor offentlig kollektiv transport, der ikke skal hvile økonomisk i sig selv, men som skal støttes offentligt, da den er en samfundsforpligtelse, det samme gælder privatejede trafikforetagere. Man bør helt klart foretrække større enheder fremfor mange små selskaber, det giver bedre koordinering, et ensartet serviceniveau og en fornuftig investeringspolitik. HT beskæftiger 5000 mennesker, hvoraf små 4000 er chauffører; man har 1250 busser, der for to trediedele vedkommende er dansk producerede; cirka 250 millioner buspassagerer transporteres årligt på 215 buslinier. Hovedstadsrådet tager stilling til budgettet, den politiske sammensætning er her 15 socialdemokrater, 14 borgerlige, 2 fremskridtsfolk og 6 fra venstrefløjen, hvilket giver 37. Gennemgående er folk yderst tilfredse med HTs service, men der er næsten ingen dag uden udskæld! HT blev startet i 1974, og i dag er der 30 pct. flere passagerer end i starten, HT har bestemmelsesretten over S-banenettet. Økonomien kan være et problem, i 1982 skal der udskrives 780 millioner, d.v.s. 800 kroner pr. skatteyder, i hovedstadsområdet! Når vi køber en billet til 4 kroner, har skatteyderen også betalt 4 droner! Fordelingen fifty-fifty procent bruges også andre steder. HT investerer cirka 300 millioner kroner om året og har i øjeblikket den mest moderne buspark. Materiellet er dyrt: en S-togs-vogn alene koster 7 millioner kroner! Og handicapvenlige busser – som der skrives meget om – er også dyre ... samtidig hører HT idelige klager over, at alt er for dyrt!

Hvad med *fremtiden*? Et stigende passagertal vil kræve endnu mere kollektiv trafik! Det var en fejl, at vi ingen *tunnelbane* fik i København, tænk, hvor mange vi havde kunnet transportere! Prisen er 3 millioner, og vi får næppe nogen tunnelbane, men måske en mellemting mellem *sporvogn* og *S-tog*, det kræver store, men *nødvendige* investeringer: hvis dansk erhvervsliv skal klare sig i konkurren-

cen, skal alle kunne bevæge sig hurtigt til og fra! *Minibusser*, der henter folk, og som selv lægger sin individuelle rute, vil være en fordel i tyndere befolkede område, dette vil blive forsøgt. På *baneområdet* vil elektrificering i stigende grad blive gennemført, det vil give hurtigere, renligere og mindre støjende trafik.

For at gennemføre sådanne planer må der være politisk *vilje* til stede; *har* man truffet en beslutning, *skal* den gennemføres, ellers mistes tiltroen! HT skal være et effektivt og lønsomt foretag, der skal følge med tiden, rationaliseres og have et godt forhold til myndighederne og til kunderne: faktorer, der også gælder i det private erhvervsliv, hvis dette skal kunne køres. Men til det offentlige stilles der nogle krav, der ikke kan stilles til det private: HT har forpligtelser overfor samfundet, som måske ikke er lønsomme, men som vi *skal* opfylde!

Ib Juul sluttede sit interessante foredrag med at understrege det apellerende i at beskæftige sig med et foretagende som HT, han drog den konklusion, at det offentlige og det private respekterer hinanden og lærer af hinanden.

Inden formanden takkede af, nåede *Ellen Vibeke* at oplyse, at Sorø sandelig havde en hestetrukken »minibus« før år 1920, men ringede og bestilte den; kuskens omkom ved en ulykke i 1899. *Baggesen* fortalte, at man brugte »bybanen«, når man boede i byen, mens det for alumnene var nemmere at spadsere ud til landstationen. På et spørgsmål fra *Brorson* påpegede Juul, at en total overgang til privatbilisme a la USA ville kræve veje og atter veje, dertil støj og møj! Den private bilisme kunne selvfølgelig ikke undværes, men den ville aldrig kunne erstatte den offentlige kollektive transport her til lands.

Desværre havde det lange udsigter med elektrificeringen i første omgang af kystbanen, *Rantzau* måtte vente til omkring 1983, før han kunne køre elektrisk til Helsingør!

Diskussionen fortsatte længe, en lille udvalgt skare snakkede videre på Prætoria – det blev sent, men tiden går som bekendt hurtigt i godt selskab!

Dagens historie: *Svend Clausen* havde været på biltur i det nordjyske. På det fortræffelige »Motel Thyholm« gjorde han og fru Ella holdt. Indehaveren tiltalte Svend på latin (*Redivivus* ...) og afslørede sig som gammel-soraneren *Ole Worm Borch* '37 ... han sendte hjertelige soraner-hilsener til alle.

Paul Rantzau.

* Et ord med en enorm betydningsfylde i nu-dansk: sågar et mord kan være »spændende«! Her menes *interessant* og *oplysende*.

NB SORANERFROKOST FLYTTES

fra og med december

Fra og med december-frokosten – 3. december 1981 kl. 12,15 – vil frokosterne den første torsdag i hver måned afholdes i *restauration Allégode 10, 1. sal, tlf. (01) 21 14 92.*

NB. Tilmelding på ovennævnte telefon vil være nødvendig, helst dagen før, senest samme dag kl. 11,00.

Der vil som standard blive serveret 3 stykker smørbrød a kr. 15,00 pr. deltager, men ved tilmeldingen kan man, om andet ønskes, selv ændre dette antal i vilkårlig retning.

Ved frokosten på Holbergs fødselsdag vil rektor Erling Kristensen og frue være vore gæster.

SORANSK SAMFUND: Kassereren
Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 2880 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10

HENVENDELSER vedrørende:

SORANSK SAMFUND stiles til:

Overlæge Palle Taarnhøj
(Soransk Samfunds formand)
Københavns Amts Sygehus
2600 Glostrup
(02) 96 43 33, lokal 476

Næstformand, lektor mag. art. Thyge Winther-Jensen
Brogården, Lønholt
3480 Fredensborg
(01) 13 51 05, (02) 19 21 35

LEGATANSØGNINGER stiles til:

SORANSK SAMFUND

og sendes til departementschef Ole Perch Nielsen,
Drabæksvej 7, Bløvsstrød, 3450 Allerød, telefon (02)
27 38 25.

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18–19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 København K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri ApS
Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

Memo

Til frokosten i november fortæller Henrik Blemmer og Niels Estrup om Nordsøolien.

DET BEDSTE
I VERDEN ER...

Det næstbedste i verden
er Faxe Fad